

Utbildningsförvaltningen i Upplands Väsby kommun
Thord Jansson
Telefon: 08-590 970 24
Mobil: 073-910 40 24

2006-06-26

Barn- och ungdomsnämnden i
Upplands Väsby kommun

Utvärdering av Drogkampen 2005-2006

Sammanfattning

Drogkampen startades hösten 1997. Tre år senare registrerades Drogkampens logotyp som ett varumärke hos Patent- och Registreringsverket. Drogkampen vänder sig till samtliga sjätteklassare och engagerar såväl familjen som en stor del av det omgivande samhället. Drogkampens pedagogiska budskap handlar om de livsområden som skadas av droger: Jag själv, Mina relationer, Samhället och Miljön.

Utvärderingen av Drogkampen görs sedan flera år efter en gemensam utvärderingsmodell. Bifogade blanketter användes i samtliga kommuner som deltar i Drogkampen.

Resultatet av årets upplaga i Upplands Väsby kommun är en stor framgång. Det breda samhällsengagemanget har alltid varit en av Drogkampens hörnstenar. Detta läsår var bredden ännu vidare än tidigare år.

Bakgrund

Drogkampen började utvecklas 1 oktober 1997. Maj 1998 genomfördes den första finalen. Efter de tre projektåren hade verksamheten överträffat förväntningarna i sådan grad, att Drogkampen fick möjlighet att leva vidare i Upplands Väsby kommun samt spridas till andra kommuner.

Patent- och Registreringsverket har 4 december, 2000 registrerat Drogkampens logotyp såsom ett varumärke under nummer 340 279. Detta innebär, att de kommuner som tillsammans med Upplands Väsby kommun driver Drogkampen följer samma metod och använder samma material. För närvarande drivs Drogkampen efter samma metod i Berg, Olofström och Österåker. Till hösten startar Drogkampen i en femte kommun: Sigtuna.

De fyra livsvillkoren är Drogkampens pedagogiska budskap: Jag själv, Mina relationer, Samhället och Miljön. Livsområden som skadas av droger.

2006-08-09, 10.00

Upplands Väsby
kommun

Postadress:
Upplands Väsby kommun
Utbildningsförvaltningen
194 80 Upplands Väsby

Besöksadress:
Karins väg 3, 3 tr
E-postadress:
Thord.Jansson@upplandsvasby.se

Telefon: 08-590 970 24
Mobil: 073-910 40 24
Bankgiro: 745-3061, konto 2826
www.drogkampen.nu

Drogkampen vilar på fyra hörnstenar: Tävlingen är motorn och elevkraften är drivmedlet. Föräldrastödet och det breda samhällsengagemanget garanterar att Drogkampen inte enbart blir en företeelse inom skolans väggar.

De fyra tävlingarna Uppvärmningen, Starten, Kampen och Finalen är spridda över hela sjätte skolåret. Kampen är indelad i fyra delar. Se vidare nedan under rubriken De fyra tävlingarna.

Blanketterna

Bifogade blanketter (bilaga 1-6) har använts för att möjliggöra jämförelser år från år i samma kommun samt mellan deltagande kommuner och därigenom skapa förutsättningar för en god vidareutveckling av verksamheten.

- Bilaga 1 Lärarenkäten i skolår 6
- Bilaga 2 Elevenkäten i skolår 6
- Bilaga 3 Sammanställningen av elevenkäten i skolår 6
- Bilaga 4 Sammanställning av enkäten om hela Drogkampen i skolår 6
- Bilaga 5 Enkät till elever och vuxna på äventyrsresan
- Bilaga 6 Till samtliga elever i skolår 7 (samt äldre elever i vissa kommuner)

Redovisningen

Vision

- ❖ Drogkampen föder en ungdomsgeneration fri från droger.

Övergripande mål

- ❖ Drogkampen ska minska droganvändandet bland ungdomarna.

Delmål 1

- ❖ Drogkampen ska skapa en **positiv attityd** till ett liv fritt från droger.

Utvärdering: Målet mäts genom enkäter till eleverna och lärarna i skolår 6 efter varje läsår samt genom enkäter till eleverna i skolår 7 och uppåt. Genomsnittsbetyget bygger på en skala från ett till sex.

2002	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,2	331 av 473 elever besvarade enkäten.
2003	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,3	362 av 474 elever besvarade enkäten.
2004	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,2	287 av 402 elever besvarade enkäten.
2005	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,8	435 av 502 elever besvarade enkäten.
2006	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,1	441 av 491 elever besvarade enkäten.

Kommunens samtliga sexor, utom Sverigefinska skolan, deltog i Drogkampen. Sverigefinska skolan deltar vartannat år med skolår 5-6 på grund av lågt elevantal.

Av enkäten till eleverna i skolår sju framgår hur många procent av sjundeklassarna som uppgivit, att de blivit mer negativt inställda till droger tack vare Drogkampen.

2003	44,1 %	347 av 463 elever besvarade enkäten.
2004	41 %	
2005	Ingen enkät genomfördes.	
2006	Kommunen har bytt enkät och frågorna om Drogkampen har inte tagits med i den nya drogenkäten.	

I skolår åtta och nio var motsvarande siffror 2004 fortfarande så höga som 34 respektive 31 %!

Delmål 2

- ❖ Drogkampen ska vara ett stöd för **skolan** och ingå som en del i skolans ordinarie ANT-undervisning.

Utvärdering: Målet mäts genom enkäten till lärarna i skolår sex efter varje läsår. Genomsnittsbetyget bygger på en skala från ett till sex.

2002	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,8	19 av 20 lärare besvarade enkäten.
2003	Genomsnittsbetyg (1-6)	3,5	17 av 21 lärare besvarade enkäten.
2004	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,1	17 lärare besvarade enkäten.
2005	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,6	19 lärare besvarade enkäten.
2006	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,1	11 lärare besvarade enkäten.

Eftersom antalet lärare som svarat är så lågt, är det svårt att dra någon säker slutsats. Av enkäterna framgår dock, att de lärare som inte närvarat vid informationen i början av höstterminen har haft svårare att genomföra Drogkampen.

Delmål 3

- ❖ Drogkampen ska vara ett stöd för **föräldrarna**.

Utvärdering: Målet mäts varje år vid finalen som en kvot mellan antalet deltagande föräldrar och elever.

Andelen tävlande elever vid finalen i procent av samtliga sjätteklassare i kommunen var:

2002	91 %
2003	85 %
2004	68 % (353 av 520 elever)
2005	88 % (440 av 502 elever)
2006	85 % (418* av 491 elever)

Antalet föräldrar och övriga tävlande i förhållande till antalet tävlande elever:

2002	110 %
2003	126 %
2004	116 %
2005	112 %
2006	83 %*

Denna final var den regnigaste vi haft. Detta tycks ha reducerat antalet föräldrar och övriga tävlande.

* En klass som inte uppgivit antal närvarande har antagits motsvara medelvärdet.

Delmål 4

- ❖ Drogkampen ska engagera en stor del av **samhället**.

Utvärdering: Målet mäts varje år vid finalen genom antalet deltagare, aktörer och sponsorer samt genom intäkterna från sponsringen.

Totalt antal engagerade personer under finaldagen:

2002	Drygt 1 000 personer
2003	Drygt 1 000 personer
2004	Knappt 900 personer
2005	Drygt 1 000 personer
2006	Drygt 900 personer

Antalet tävlingsstationer:

2002	25
2003	31
2004	27
2005	33
2006	35

Antalet sponsorer:

2002	32
2003	45*
2004	44*
2005	50*
2006	56*

* I antalet sponsorer är även tävlingsstationerna inräknade, eftersom vissa av dessa även sponsrar kontant. Att arrangera en tävlingsstation är en form av sponsorstöd.

Intäkterna från sponsringen:

2002	65 666 kr
2003	26 117 kr
2004	29 000 kr
2005	42 500 kr
2006	59 000 kr preliminärt

Drogkampen slipper dessutom stora utgifter, eftersom många sponsorer avstår helt från att debitera oss. Brand Factory sponsrade exempelvis Drogkampen 2005 till ett försäljningsvärde av 35 000 kr. De övriga kommunerna i Drogkampen har därutöver bidragit med 14 644 kr till produktionskostnaderna för videon till Starten. Se nedan under rubriken De fyra tävlingarna.

Delmål 5

- ❖ Drogkampen ska bli en etablerad pedagogisk metod i hela Sverige.

Utvärdering: Målet mäts genom antalet kommuner som driver Drogkampen. Till hösten startar Drogkampen även i Sigtuna kommun.

Priserna

Första priset var en äventyrsresa för hela klassen med Vaxholmsbåt till Kastellet utanför Vaxholm, där eleverna fick bli fångarna på Kastellet. Elevernas genomsnittsbetyg på äventyrsresan (betygskala 1-6):

2002	5,0 (Annan äventyrsresa)
2003	4,9 (Annan äventyrsresa)
2004	5,7
2005	5,6
2006	5,7

De vuxnas genomsnittsbetyg på äventyrsresan (betygskala 1-6):

2002	5,8 (Annan äventyrsresa)
2003	5,6 (Annan äventyrsresa)
2004	5,7
2005	5,5
2006	6,0

Andra pris var åkband på Gröna Lund till hela klassen. Traditionellt mer åtråvärt än förstapriset! Tredje priset var biobiljetter till hela klassen.

I samarbete med Väsby Konsthall utdelades ytterligare priser för de bästa plakaten (5 m² per klass). Även högsta möjliga poäng inför finalen gav pris. Samtliga elever i sex klasser fick varsin biobiljett. Eleverna i elva klasser fick musmattor och fyrfärgspennor med Drogkampens logotyp. Vilka klasser som fick de åtrådda priserna framgår av www.drogkampen.nu (se Upplands Väsby samt Poängen).

Alla elever fick dessutom Drogkampens tröjor, nyckelband, kåsor, diplom och dekaler.

Samtliga priser finansieras genom sponsringen.

De fyra tävlingarna

Uppvärmningen som genomförs under höstterminen är till för att eleverna ska förstå Drogkampens pedagogiska budskap: De fyra livsvillkoren.

I början av vårterminen inbjöds samtliga sjätteklassare till Starten i Vilunda gymnasium. Ett upplevelsebaserat program byggt på en mix av liveinslag, filmer, vidoehälsningar från kändisar och den senaste musiken. Allt på temat de fyra livsvillkoren. Bland de största upplevelserna var mötet med några intressanta personer:

Carola Erixon, konferenciär vid Starten fem år, jurist, känd från Mix Megapol, fd Fröken Sverige-kandidat, Fröken Uppland.

Crystal Clear, den nya svenska sångduon som släppte sin första singel GET HIGH ON THE MUSIC hos Drogkampen.

Sofia Åhman, blivande landslagsmålvakt som tränade med fotbollslandslaget redan som 15-åring. Eleverna bjöds även på nya vidoehälsningar från DIF,

fotboll, damer och herrar samt Sanna och Jenny Kallur. Övriga kändisar som stött Drogkampen finns under Kändisar på www.drogkampen.nu.

Kampen, som bildar bron mellan Starten och Finalen, är en fördjupning i ett livsvillkor i taget. Elevernas ges möjlighet att fördjupa sina kunskaper och bearbeta sina attityder till droger. Konkret handlar det om att utifrån fyra filmer och ett radioprogram diskutera, skriva sina tankar och berättelser samt göra plakat tillsammans.

Finalen bygger på en stor föräldramedverkan och ett brett samhällsengagemang. I år fanns fler tävlingsstationer än tidigare (35 st). Elevernas plakat på temat miljön och drogerna (ca 100 m²) samt de dryga 900 deltagarna gjorde dagen till en stor manifestation mot droger.

På kvällen bjöds eleverna på fest och prisutdelning. Några gymnasieelever anordnade flera danstävlingar under kvällen. Vi visade en video från dagens tävlingar samt spelade upp musiken som eleverna skapat under dagen. De som ville fick spela TV-spel. Diskot och kiosken sköttes av äldre ungdomar. Nytt för i år var samarbetet med Fadderbyn. Hela kvällen fick eleverna pröva på backklättring i sporthallen. (Eleverna fick säkrade i ringarna i taket klättra på dricksbackar så högt som möjligt.) Vid denna aktivitet var det kö hela kvällen.

Den pedagogiska metoden beskrivs mer utförligt i Idéhäftet 2005-2006 (Drogkampens lärarhandledning).

Det ideella engagemanget - Drogkampens livsnerv

En trogen skara ideella medarbetare träffas året runt för att tillsammans utveckla Drogkampens arbete. Vid finalen arbetade ett dussintal personer ideellt 15 timmar i streck! Utan detta stöd skulle inte Drogkampen finnas! Därutöver medverkade ett drygt hundratal personer vid de olika tävlingsstationerna och kioskerna.

Ungdomsengagemanget

Föreningen Drogkampen ska bli en ungdomsstyrd organisation som verkar för Drogkampen. Äldre ungdomar skötte självständigt discot, danstävlingarna och kioskerna vid finalen.

Föräldraengagemanget

Lärarna erbjöds medverkan från Drogkampen vid föräldramöten. Några lånade vår informationsvideo.

Media, artiklar mm

Pressmeddelande på **Upplands Väsby kommuns hemsida:**

”24 januari samlar Drogkampen alla sjätteklassare i Upplands Väsby”

Radio Stockholm 103,3 sände direkt från Starten 24 januari. I direktsändningen överlämnade projektledaren en tröja från Drogkampen med DIF:s namnteckningar på samt några nyckelband. Tröjan tävlades ut 27 januari i programmet Äntligen vardag. Drogkampens nyckelband fick en lycklig vinnare i Fredagsfräs som lär vara

radioprogrammet med flest lyssnare i hela Sverige. Drogkampen kom således med vid tre tillfällen under denna vecka i Radio Stockholm 103,3.

Vi i Väsby, nr 2, 2006.

Rubrik på första sidan:

”Sparkade igång nionde upplagan av Drogkampen”

Helsidesartikel:

”Nu börjar Drogkampen 2006!

Fullspäckad föreställning inledde årets tävling”

Sydöstran, 25 januari 2006:

”Kampen mot drogerna har startat”

Blekinge läns tidning, 25 januari 2006:

”De väljer bort drogerna”

Åkersberga Kanalen, nr 4, 2006:

Rubrik på första sidan:

”Krig mot droger

- Kändisar deltar i kampen”

Helsidesartikel:

”Bejublade Drogkamp i Sporthallen”

Sigtunabygden, nr 14, 2006-04-05:

”Drogkamp i fyra moment för sjätteklassare i Sigtuna”

TV Nord i Österåkers kommun?

Videoinspelningen som ett mediagymnasium gjorde vid Starten sändes dagligen under en hel månad.

TV 4

Drogkampen omnämndes i positiva ordalag av politiker i Österåkers kommun.

Metro på nätet, www.metro.se, publicerad 2006-05-22:

”Kampen mot droger fortsätter i Upplands Väsby”

Hemsidan

Drogkampens hemsida fortsätter att locka fler besökare. Under det gångna året hade www.drogkampen.nu över 20 000 besökare.

Internationellt intresse

En vänort i Polen (till Olofströms kommun) har kontaktat Drogkampen för att få översätta allt material till polska. Eftersom Drogkampens logotyp är patenterad och vissa filmer endast får visas i Sverige, kräver frågan ytterligare bearbetning av kommunen och berörda sponsorer.

Ekonomi

Den ekonomiska redovisningen kommer i den slutliga utvärderingen i september.

Flera utmärkelser

Drogkampen har fått flera värdefulla utmärkelser. De tre internationella är som tobaksförebyggande, drogförebyggande respektive som brottsförebyggande projekt:

Drogkampen fick år 2000 mycket fina omdömen som ett **tobaksförebyggande** projekt i WHO:s utvärdering.

Projektledaren fick Vitsippspriset 2001.

Genom EDDRA presenterades Drogkampen 2002 som ett **högkvalitativt drogförebyggande** projekt.

EMCDDA (European Monitoring Center for Drugs and Drug Addiction) i Lissabon samarbetar med bland andra Statens Folkhälsoinstitut inom **EU-samarbetet kring narkotika**. Där finns en databas EDDRA (European Exchange on Drug Demand Reduction Activities) med utvärderade projekt vars teori och praktik är intressant för andra.

Drogkampen fick diplom av justitieminister Thomas Bodström för "betydande **brottsförebyggande** insatser och nominering till European Crime Prevention Awards 2003"!

H M Konungen har dessutom under flera år sponsrat Drogkampen genom anslag ur Prins Carl Gustafs stiftelse.

Avslutande kommentarer

Några elever får ge de avslutande kommentarerna. Först två elever som givit hela Drogkampen (höst- och vårterminen) betyget 4 på en skala 1-6, där 6 är högsta betyget:

"Mycket bra tävling".

"Bra att ha Drogkampen, får en att förstå"

Så några elever som gav Drogkampen betyget 5:

"Drogkampen var jätterolig men jag tycker att man kan ha det i fler årskurser."

"Det bästa var att man fick inspiration av filmer osv. Vi fick träffa de andra sexorna i Väsby. En bra och rolig tävling. Jag och många andra har lärt oss en hel del nya saker."

"Jag har blivit mer negativt inställd till droger tack vare Drogkampen."

Så här skriver två elever som gav Drogkampen en sexa:

"Jag önskar man kunde ha Drogkampen i fler klasser. Det är så kul."

"Allt var roligt och spännande. Det har varit jätteroligt att få vara med i Drogkampen."

Sista ordet får en elev som gav Drogkampen en fyra:

"Fett king!" (Mycket bra!)

Thord Jansson
Projektledare

Lärarenkät

2006-03-28

Utbildningsförvaltningen
 Thord Jansson
 Telefon: 08-590 970 24
 Mobil: 073-910 40 24

Lärare, skolår 6

Hej!

DROGKAMPEN är nu avgjord. Du vet hur det gick för din klass. Egentligen var ni värda att vinna allihop. Jag tycker att alla klasser kämpade väldigt bra genom hela tävlingen! För att veta hur vi kan göra Drogkampen bättre, behöver vi veta vad just du tycker.

Hela Drogkampen – Uppvärmningen, Starten, Kampen, Finalen samt festen och prisutdelningen.

**Mycket
dålig**

**Mycket
bra**

1

2

3

4

5

6

Det bästa var:

Det sämsta var:

Kommentar:

Skola: _____ Klass: _____

Lärare: _____ Telefon: _____

Jag önskar svaret från dej (lärarenkäten) och din klass (sammanställningen) så snart som möjligt och **senast 31 maj**.

Tack för din hjälp!

Thord Jansson
 Projektledare

Elevenkät

2006-03-28

Utbildningsförvaltningen
 Thord Jansson
 Telefon: 08-590 970 24
 Mobil: 073-910 40 24

Elever, skolår 6

Hej!

DROGKAMPEN är nu avgjord. Du vet hur det gick för din klass. Egentligen var ni värda att vinna allihop. Jag tycker att alla klasser kämpade väldigt bra genom hela tävlingen! För att veta hur vi kan göra Drogkampen bättre, behöver vi veta vad just du tycker.

Hela Drogkampen – Uppvärmningen, Starten, Kampen, Finalen samt festen och prisutdelningen.

Mycket
dålig

1

2

3

4

5

Mycket
bra

6

Det bästa var:

Det sämsta var:

Kommentar:

Skola: _____ Klass: _____

Lärare: _____ Telefon: _____

Jag önskar svaret från dej så snart som möjligt och **senast 31 maj**.

Tack för din hjälp!

Thord Jansson
 Projektledare

BLANKETT FÖR SAMMANSTÄLLNING

2006-03-28

Utbildningsförvaltningen
Thord Jansson
Telefon: 08-590 970 24
Mobil: 073-910 40 24

Lärare, skolår 6

Hej!

Denna blankett använder du för att sammanställa elevernas svar. Ange i respektive ruta hur många elever som givit Drogkampen en viss poäng.

Hela Drogkampen – Uppvärmningen, Starten, Kampen, Finalen samt festen och prisutdelningen.

**Mycket
dålig**

**Mycket
bra**

1

2

3

4

5

6

Det bästa var enligt de flesta eleverna i klassen:

Det sämsta var enligt de flesta eleverna i klassen:

Kommentar:

Skola: _____ Klass: _____

Lärare: _____ Telefon: _____

Jag önskar svaret från dej (lärarenkäten) och din klass (denna blankett) så snart som möjligt och **senast 31 maj**.

Tack för din hjälp!

Thord Jansson
Projektledare

Elevernas och lärarnas betyg på hela Drogkampen 2005-2006

Lägsta betyg 1 och högsta betyg 6

Skola	Klass	Eleverna			Lärarna			
		Totalpoäng	Antal svar	Medelpoäng	Placering	Totalpoäng	Antal svar	Medelpoäng
Grimstaskolan	6 A	100	21	4,76	2	5	1	5
Grimstaskolan	6 B	84	19	4,42	6			
Grimstaskolan	6 C	56	16	3,50	7			
Grimstaskolan	6 D	80	22	3,64	3	3	1	3
Grimstaskolan	6 E	45	16	2,81	9	3	1	3
Grimstaskolan	6 F	66	18	3,67	5			
Grimstaskolan	6 G	62	18	3,44	16			
Runbyskolan	6 A	94	23	4,09	15			
Runbyskolan	6 B	63	21	3,00	11	4	1	4
Runbyskolan	6 C	125	28	4,46	13	4	1	4
Smedbyskolan	6 A	114	23	4,96	14	4	1	4
Smedbyskolan	6 B	88	20	4,40	19			
Söderviksskolan	6 A	98	23	4,26	18			
Söderviksskolan	6 B	76	23	3,30	10	4	1	4
Söderviksskolan	6 C	120	28	4,29	17			
Söderviksskolan	6 D	129	24	5,38	1			
Väsbyaskolan	6 A	110	25	4,40	12	5	1	5
Väsbyaskolan	6 B	100	21	4,76	8	5	1	5
Väsbyaskolan	6 C	98	28	3,50	20	4	1	4
Väsbyaskolan	6 M	105	24	4,38	4	4	1	4
Totalt		1 813	441	4,11		45	11	4,09

Många klagade på det dåliga vädret vid finalen

År	Elevernas medelpoäng	Lärarnas medelpoäng
1 999	4,5	4,5
2 000	4,2	4,1
2 001	4,2	4,7
2 002	4,2	4,8
2 003	4,3	3,5
2 004	4,2	4,1
2 005	4,8	4,6
2 006	4,1	4,1

Utbildningsförvaltningen
 Thord Jansson
 Telefon: 08-590 970 24
 Mobil: 073-910 40 24

2006-03-28

Deltagarna på äventyrsresan

Nu är äventyrsresan slut och snart är vi hemma. För att veta hur vi kan göra den bättre, behöver vi veta vad just du tycker. Vi vill att du poängsätter den med ett kryss. En sexa betyder mycket bra och en etta mycket dåligt.

Hela äventyrsresan

**Mycket
dålig**

**Mycket
bra**

1

2

3

4

5

6

Jag går i sexan

Jag deltog som vuxen

Jag tycker att det bästa var:

Jag tycker att det sämsta var:

Jag önskar att du fyller i blanketten nu och lämnar den direkt till mej.

Tack för din hjälp!

Thord Jansson
 Projektledare

Utbildningsförvaltningen
Thord Jansson
Telefon: 08-590 970 24
Mobil: 073-910 40 24

2006-03-28

Till samtliga elever i skolår 7, 8 och 9

Hej!

Varje år genomför vi enkäter, för att se om Drogkampen uppfyller målen. Vi behöver därför din hjälp med att besvara följande tre frågor. Tack för att du tar dej tid med denna enkät.

Enkäten ska genomföras v 10 och därefter skickas in till Thord Jansson.

1. Ange vilket skolår du går i.

Skolår 7

Skolår 8

Skolår 9

2. Deltog du i Drogkampen när du gick i skolår 6?

Ja

Nej

3. Har Drogkampen förändrat din inställning till droger? (Med droger menas cigaretter, snus, alkohol, narkotika, anabola steroider och sånt som man kan sniffa.) Denna fråga besvaras om du svarat Ja på föregående fråga.

Jag har blivit mer positivt inställd till droger
(Jag är mer för droger nu)

Jag har blivit mer positivt inställd till droger

Jag påverkades inte alls
(Jag är mer för droger nu)

(Jag tycker likadant om droger som före Drogkampen)

Jag har blivit mer negativt inställd till droger
(Jag är mer mot droger nu)*

Tack för din hjälp!

Thord Jansson
Projektledare